

Restaurarea unei icoane pe lemn ("Iisus Hristos") - de tip Pantocrator

Ioan Baltos

Icoana "Iisus Hristos", de tip Pantocrator, face parte din colecția Muzeului Județean Satu Mare. Este vorba de o icoană lipovenească din prima jumătate de secol XIX.

1) Descrierea stării inițiale a icoanei

Primul blat (cel din stânga) are dimensiunile de 38/13,5/1,7 cm iar cel de-al doilea (din dreapta) are dimensiunile de 38/18,5/1,7 cm.

Meșterul lipovean a încheiat cele două blaturi cu două traverse semiîngropate cu muchiile și extremitățile teșite de cca. 29 cm. Traversele orizontale pornesc din extremități și nu traversează întreg versoul icoanei și se opresc la cca. 2 cm de marginile laterale ale icoanei. Orificiile de zbor provocate de carii sunt sferice și au diametrul de 1,5 mm.

În urma observării atente, se constată acțiunea în timp a mai multor factori de degradare, interni și externi.

Au avut loc, astfel, procese de degradare termică prin pierderea umidității și a rezistenței mecanice a lemnului, procese de pierdere a volumului, precum și procesul fotochimic care produce o oxidare la suprafața celulozei, efectuând degradarea cromatică.

În timp au acționat deteriorări accidentale (mecanice) provocate de influența omului. Aceste deteriorări de mică amploare sunt datorate loviturilor mecanice: lacune, erodări, zgârieturi, influența omului, și repictarea.

Abandonarea restaurării piesei și mediului ambiant în care a stat zeci de ani, au dus la fragilizarea parțială a componentelor icoanei.

2) Structura icoanei

Icoana are în componență următoarele părți:

- suportul de lemn
- stratul pictural alcătuit din suprafața grunduită
- stratul de culoare
- foița de argint
- stratul de vernis

Suportul icoanei este debitat, din lemn cu contragere mică și e alcătuit din două blaturi inegale ca mărime, lipite între ele cu clei animal și întărite cu două traverse semiîngropate.

Cele două blaturi inițiale s-au desprins în timp și au fost înlocuite cu traverse noi (improvizate) prinse de suport prin cui.

Blatul de lemn al icoanei a suportat degradări fizico-mecanice:

- muchiile laterale au suferit mici pierderi în partea inferioară a lemnului, fiind fragilizat și datorită atacului xilofag avansat, care, în timp, a ajuns inactiv.

3) Metoda de restaurare

Operația de consolidare profilactică se realizează prin acoperirea suportului cu foiță japoneză a stratului pictural degradat.

4) Operația de consolidare și completare a suportului de lemn

Pentru a putea începe intervențiile de restaurare asupra suportului de lemn se va aplica această intervenție minimală și în zonele de descleiere a panourilor 1 și 2 în zonele care se mărginesc cu lacunele. S-a efectuat extragerea cuielor metalice cu multă atenție pentru a nu afecta stratul pictural de pe verso și detașarea traverselor provizorii, urmată de încheierea celor două panouri și realizarea curburii normale a întregului suport.

S-au luat cele două panouri și s-au curățat cu alcool diluat, în concentrație de 1%, canturile interioare ale acestora.

S-a îndepărtat cu atenție stratul de clei cu care au fost lipite anterior cele două panouri, după uscarea acestora s-a efectuat procesul de încliere a celor două panouri și realizarea unor traverse corespunzătoare, de preferință din lemn de brad vechi.

Zonele de lacune, precum și cariile formate de insectele xilofage s-au injectat cu *Xylamon* și s-au chituit cu chit format din clei de oase 15% + rumeguș din lemn de brad și ceruire cu soluție din ceară de albine.

După operațiile efectuate, a urmat restaurarea stratului pictural de către restauratorul pictură.

Wooden Icon (Jesus Christ), Pantocrator type

Summary

This paper would like to show all the operations necessary for the restoration of a painted wooden icon, from the first half of the XIX-th century, icon that was destroyed by chromatic degradation, also influences caused by mechanical factors and by the human action.

